

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/o-ipn/nagrody-i-odznaczenia-ipn/nagroda-kustosz-pamieci-narodo/nagroda-kustosz-pamieci-narodo-19/146018,Muzeum-Polskie-w-Ameryce.html>
28.02.2026, 00:47

Muzeum Polskie w Ameryce

29.06.2021

Muzeum Polskie w Ameryce. Zdjęcie ze zbiorów laureata.

Muzeum, działające od 1935 roku, jest jedną z najstarszych organizacji polonijnych w Stanach Zjednoczonych.

Misją Muzeum jest szeroko zakreślone promowanie polskości, realizowane poprzez wystawy, lekcje biblioteczne i muzealne, koncerty, spektakle, pokazy filmowe, warsztaty i wykłady z zakresu historii, literatury i sztuki. W tym celu organizacja współpracuje z wieloma instytucjami kulturalnymi, oświatowymi, zawodowymi i społecznymi.

Dzięki działalności Mieczysława Haimana, organizatora i pierwszego kustosza Muzeum Polskiego w Ameryce, który w 1939 roku wezwał Polonię amerykańską do gromadzenia polskich pamiątek, dokumentów, książek czy dzieł sztuki, Muzeum może poszczycić się największymi zbiorami poloników na terenie USA. Są one zgromadzone w 3 działach: Archiwum, Muzeum i Bibliotece.

W Archiwum przechowywane są m.in. akta świadczące o działalności Wychodźstwa Polskiego w Ameryce i jego wkładzie w odzyskanie przez Polskę niepodległości. Do najcenniejszych zbiorów zalicza się kolekcję Tadeusza Kościuszki; listy napisane przez 6 polskich królów (w tym najstarszy list Zygmunta Augusta, datowany na 1555 rok); unikalne zbiory dokumentów po Wydziale Narodowym Polskim (1916-1926), w tym archiwalia z lat 1917-1919 dotyczące rekrutacji do

Armii Polskiej we Francji. Największy zespół stanowi archiwum Rady Polonii Amerykańskiej z lat 1938-1970.

Główną część kolekcji sztuki zgromadzonej w Muzeum stanowią obiekty z Pawilonu Polskiego na Wystawie Światowej w Nowym Jorku w 1939 roku. Wśród eksponatów możemy znaleźć m.in. monumentalny witraż projektu Mieczysława Jurgielewicza „Symbol Polski Odrodzonej”, przykłady sztuki rzemieślniczej i ludowej, militaria, obrazy, rzeźby, grafiki i modele. Osobna sala poświęcona jest Ignacemu Janowi Paderewskiemu – na ekspozycję składa się wyposażenie jego ostatniej rezydencji w nowojorskim Hotelu Buckingham, osobiste przedmioty i cenne pamiątki, wśród nich złote gęsie pióro, którym podpisał traktat pokojowy w Wersalu.

Biblioteka, gromadząca i udostępniająca publikacje dotyczące Polski i Polonii, posiada w swojej kolekcji około 100 tys. woluminów. Do najstarszych i najcenniejszych dzieł należą dwa podręczniki do nauki łaciny autorstwa Wawrzyńca Korwina z początku XVI wieku.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)